

SM-OOP.143.1.14.2018

INFORMACJA
w sprawie zmiany Kodeksu wykroczeń oraz kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Informuję, iż w dniu 31.10.2018 roku ogłoszona została ustawa z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw.

Zmiany wprowadzone niniejszą ustawą **wejdą w życie z dniem 15.11.2018 r. Część zmian natomiast wejdzie dopiero w 2019 roku.**

Zmiany mające znaczenie dla zakresu działań straży gminnych (miejskich) dotyczą przede wszystkim dwóch aktów prawnych, tj. ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia.

Szczególną uwagę proszę zwrócić na zmiany w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia w zakresie nowych regulacji dotyczących postępowania mandatowego.

I. Zmiany w ustawie z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (wszystkie **wchodzą w życie z dniem 15.11.2018 r.**)

a) dodany został art. 10 a

10a. 1 [Zaliczanie kar za wykroczenia wyczerpujące znamiona przestępstwa ze względu na łączną wartość mienia]

§ 1. Jeżeli czyn będący wykroczeniem, za które wymierzono karę lub środek karny, stanowi, wspólnie z innym czynem lub czynami, ze względu na łączną wartość mienia przestępstwo, za które wymierzono karę lub środek karny tego samego rodzaju, wykonuje się surowszą karę lub środek karny. Przepisy art. 10 § 1 zdanie drugie oraz § 2-4 stosuje się odpowiednio.

§ 2. W wypadku dwóch lub więcej czynów będących wykroczeniami, o których mowa w § 1, za karę lub środek karny wymierzony za wykroczenie w rozumieniu § 1 uznaje się sumę kar lub środków karnych wymierzonych za te wykroczenia.

b) zmianie uległ art. 27§ 1:

Art. 27. [Uwolnienie od zastępczej kary aresztu lub wykonywania pracy społecznie użytecznej]

§ 1. 2 Od zastępczej kary aresztu **lub wykonywania pracy, o której mowa w art. 25 § 1**, sprawca może być uwolniony w każdym czasie przez wpłacenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia.

c) zmianie ulega rodzaj dotychczas przewidywanej kary za wykroczenie określone w art. 65 kw. :

Art. 65. [Wprowadzanie w błąd organu państwowego lub instytucji]

§ 1. 5 Kto umyślnie wprowadza w błąd organ państwowy lub instytucję upoważnioną z mocy ustawy do legitymowania:

1) co do tożsamości własnej lub innej osoby,

2) co do swego obywatelstwa, zawodu, miejsca zatrudnienia lub zamieszkania, **podlega karze ograniczenia wolności** albo grzywny.

~~podlega karze grzywny.~~

Zaostrzono wymiar kary uzupełniając dotychczas przewidywaną wyłącznie karę grzywny również o karę ograniczenia wolności.

d) Zaostrzono kary przy wykroczeniach dotyczących niezachowania środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia i drażnienia zwierząt. Zwiększono zarówno kwotę grzywny (z maksymalnej kwoty 250 zł na maksymalną kwotę 1000 zł oraz dopuszczono obok kary grzywny i kary nagany również karę

ograniczenia wolności)

77 § 1. Kto nie zachowuje zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

§ 2. Kto dopuszcza się czynu określonego w § 1 przy trzymaniu zwierzęcia, które swoim zachowaniem stwarza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia człowieka, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny albo karze nagany.

~~Kto nie zachowuje zwykłych lub nakazanych środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, podlega karze grzywny do 250 złotych albo karze nagany.~~

Art. 78. 7 [Drażnienie lub płoszenie zwierzęcia]

Kto przez drażnienie lub płoszenie doprowadza zwierzę do tego, że staje się niebezpieczne, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.

~~podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.~~

e) Dodanie kary ograniczenia wolności za wykroczenie z art. 108 kw. i zrezygnowanie z zlimitowania kary grzywny:

Art. 108. Kto szczerze psem człowieka, podlega karze grzywny do 1000 złotych albo karze nagany.
podlega karze ograniczenia wolności, grzywny albo karze nagany.

f) W art. 119 kw, 120 kw, 122 kw oraz 124 kw. zrezygnowano z dotychczasowego limitu kwoty szkody określonej na 1/4 minimalnego wynagrodzenia za pracę i określono ją obecnie kwotowo na 500 zł. :

Art. 119. [Kradzież lub przywłaszczenie]

§ 1. Kto kradnie lub przywłaszcza sobie cudzą rzecz ruchomą, jeżeli jej wartość nie przekracza ~~1/4~~ 500 złotych, minimalnego podlega wynagrodzenia karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 dopuścił się go na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1, można orzec obowiązek zapłaty równowartości ukradzionego lub przywłaszczonego mienia, jeżeli szkoda nie została naprawiona.

Art. 120. [Kradzież leśna]

§ 1. 10 Kto w celu przywłaszczenia dopuszcza się wyrębu drzewa w lesie albo kradnie lub przywłaszcza sobie z lasu drzewo wyrąbane lub powalone, jeżeli wartość drzewa nie przekracza ~~1/4 minimalnego~~ 500 wynagrodzenia złotych,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie oraz podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. W razie popełnienia wykroczenia określonego w § 1 orzeka się nawiązkę w wysokości podwójnej wartości wyrąbanego, ukradzionego lub przywłaszczonego drzewa, a ponadto, jeżeli ukradzione lub przywłaszczone drzewo nie zostało odebrane, orzeka się obowiązek zapłaty jego równowartości.

Art. 122. [Paserstwo]

§ 1. 11 Kto nabywa mienie, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży lub z przywłaszczenia, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej mienie to przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia, jeżeli wartość mienia nie przekracza ~~1/4 minimalnego~~ 500 wynagrodzenia złotych,
podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. 12 Kto nabywa mienie, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że zostało uzyskane za pomocą kradzieży lub przywłaszczenia, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej mienie to przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia, jeżeli wartość mienia nie przekracza ~~1/4 minimalnego~~ 500 wynagrodzenia złotych,
podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 3. Usiłowanie wykroczenia określonego w § 1 oraz podżeganie do niego i pomocnictwo są karalne.

Art. 124. [Niszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy]

§ 1. 13 Kto cudzą rzecz umyślnie niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, jeżeli szkoda nie przekracza 1/4 minimalnego 500 wynagrodzenia złotych,

podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

§ 2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo są karalne.

§ 3. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

§ 4. W razie popełnienia wykroczenia można orzec obowiązek zapłaty równowartości wyrządzonej szkody lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego.

II. Zmiany w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia:

a) Zmiana w § 5 art. 54 kw poprzez dodanie stosowania do osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia również art. 74 § 3 a Kpk, tj :

Art. 74. Kpk

§ 1. Oskarżony nie ma obowiązku dowodzenia swej niewinności ani obowiązku dostarczania dowodów na swoją niekorzyść.

§ 2. Oskarżony jest jednak obowiązany poddać się:

1) oględzinom zewnętrznym ciała oraz innym badaniom niepołączonym z naruszeniem integralności ciała; wolno także w szczególności od oskarżonego pobrać odciski, fotografować go oraz okazać w celach rozpoznawczych innym osobom;

2) badaniom psychologicznym i psychiatrycznym oraz badaniom połączonym z dokonaniem zabiegów na jego ciele, z wyjątkiem chirurgicznych, pod warunkiem że dokonywane są przez uprawnionego do tego pracownika służby zdrowia z zachowaniem wskazań wiedzy lekarskiej i nie zagrażają zdrowiu oskarżonego, jeżeli przeprowadzenie tych badań jest nieodzowne; w szczególności oskarżony jest obowiązany przy zachowaniu tych warunków poddać się pobraniu krwi, włosów lub wydzielin organizmu, z zastrzeżeniem pkt 3;

3) pobraniu przez funkcjonariusza Policji wymazu ze śluzówki policzków, jeżeli jest to nieodzowne i nie zachodzi obawa, że zagrażałoby to zdrowiu oskarżonego lub innych osób.

...

§ 3a. Oskarżonego lub osobę podejrzaną wzywa się do poddania się obowiązkom wynikającym z § 2 i 3. W razie odmowy poddania się tym obowiązkom oskarżonego lub osobę podejrzaną można zatrzymać i przymusowo doprowadzić, a także stosować wobec nich siłę fizyczną lub środki techniczne służące obezwładnieniu, w zakresie niezbędnym do wykonania danej czynności.

b) dodanie § 10 do art 54 kw w brzmieniu : (ta zmiana wejdzie w życie 01.11.2019 r.)

54 § 10 W toku czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia określone w art. 119 § 1, art. 120 § 1, art. 122 § 1 i 2 oraz art. 124 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618, 911 i 2077) organ prowadzący uzyskuje ze zbioru danych dotyczącego sprawców wykroczeń, o którym mowa w art. 20f ust. 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.), informacje o wcześniejszym popełnieniu tego rodzaju wykroczeń przez osobę, o której mowa w § 6.

c) nowe zasady stosowania postępowania mandatowego (wchodzi w życie z dniem 15.11.2018 r.).

Art. 97 kpow otrzyma następujące brzmienie :

Art. 97. [Nałożenie grzywny w drodze mandatu. Odmowa przyjęcia mandatu]

§ 1. W postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

1) schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia,

2) stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawy czynu,
(uchylony),

3) stwierdzi popełnienie wykroczenia, w szczególności za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu

- w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14-60 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, o którym mowa w pkt 1, 90 dni ustalenia sprawcy wypadku, o którym mowa w pkt 2, oraz 180 dni w wypadku, o którym mowa w pkt 3 wykroczenia.

§ 2. Sprawca wykroczenia może odmówić przyjęcia mandatu karnego.

§ 3. Funkcjonariusz nakładający grzywnę obowiązany jest określić jej wysokość, wykroczenie zarzucone sprawcy oraz poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy.

Powyższe oznacza po pierwsze zrównanie terminu do nałożenia mandatu karnego w wszelkich możliwych przypadkach i w przypadku stwierdzenia sprawcy na gorącym uczynku i za pomocą urządzeń rejestrujących na 60 dni od daty **ustalenia sprawy wykroczenia (warto zatem podkreślić iż chodzi o datę ustalenia sprawy wykroczenia a nie datę samego czynu !!!)**. Zatem do czasu ustalenia sprawy nie liczy się termin do nałożenia mandatu karnego, warto jednak mieć na uwadze inne regulacje z których będzie wynikać, że czynności wyjaśniające które w tym przypadku będą poprzedzać ustalenie sprawy nie powinny być dłuższe niż 30 dni (jest to termin instrukcyjny).

Istotną zmianą będzie również możliwość ukarania sprawcy mandatem karnym w przypadku zarejestrowania wykroczenia za pośrednictwem urządzenia rejestrującego (telefon, kamera, rejestrator jazdy itp.) również w przypadku jeśli takiego zarejestrowania dokona obywatel. W świetle obecnych regulacji było to niemożliwe. W świetle nowych rozwiązań, jeśli w oparciu o takie nagranie osoba sprawcy wykroczenia nie będzie budziła wątpliwości istnieje w takim przypadku możliwość zakończenia takiego postępowania w drodze grzywny nałożonej mandatem karnym, bez konieczności prowadzenia postępowania zmierzającego do skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

UWAGA !!! z dniem 01.05.2019 r. zmianie ulegnie treść art. 97 § 3 kpow w następujący sposób :

Art. 97 § 3. kpow. „Funkcjonariusz nakładający grzywnę **obowiązany jest określić obowiązek wskazać jej wysokość, określić zachowanie stanowiące wykroczenie, zarzucone czas sprawy i miejsce jego popełnienia oraz kwalifikację prawną, a także poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy.**” - WARTO ZATEM ZWRÓCIĆ UWAGĘ, ŻE POCZĄWSZY OD 01.05.2019 R. OPIS WYKROCZENIA NA MANDACIE BARDZIEJ BĘDZIE PRZYPOMINAŁ SZCZEGÓŁOWY OPIS ZARZUCANEGO CZYNU OKREŚLANY OBECNIE W WNIOSKACH O UKARANIE.

d) Zmiana art. 98 §4 i 5 kpow (zmiana wejdzie w życie od 01.05.2019 r.)

Art. 98. [Mandat gotówkowy, kredytowy i zaoczny]

§ 1. W postępowaniu mandatowym można nakładać grzywnę w drodze mandatu karnego:

- 1) wydawanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył;
- 2) kredytowanego, wydawanego ukaranemu za potwierdzeniem odbioru;
- 3) zaocznego.

§ 2. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 1, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającej stałego miejsca zamieszkania albo pobytu. Mandat taki staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył.

§ 3. Mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 2, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby innej niż wymieniona w § 2 albo mającej miejsce stałego zamieszkania lub pobytu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Mandat powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach nieuiszczenia grzywny w terminie. Staje się on prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.

§ 3a. Grzywna nałożona mandatem karnym, o którym mowa w § 1 pkt 1 i 2, może być uiszczona w formie bezgotówkowej, za pomocą karty płatniczej lub innego instrumentu płatniczego, o ile funkcjonariusz ją nakładający dysponuje odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń. Grzywnę uważa się za uiszczoną z chwilą potwierdzenia dokonania płatności uzyskanego z urządzenia do autoryzacji rozliczeń.

§ 3b. W przypadku uiszczenia grzywny w formie, o której mowa w § 3a, koszty związane z autoryzacją transakcji i przekazaniem środków na właściwy rachunek bankowy ponosi ukarany.

§ 3c. Funkcjonariusz informuje ukaranego o możliwości uiszczenia grzywny w formie, o której mowa w § 3a, oraz treści § 3b.

§ 4. 12 Mandatem karnym, o którym ~~zaocznym~~ mowa w § 1 pkt 3, można nałożyć grzywnę w razie stwierdzenia wykroczenia, którego sprawcy nie zastano na miejscu jego popełnienia, gdy nie zachodzi wątpliwość co do osoby tego sprawcy; ~~Mandat taki pozostawia się wówczas w takim miejscu, aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać. ten:~~

- 1) **pozostawia się w takim miejscu, aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać, albo**
- 2) **doręcza się sprawcy.**

§ 5. 13 Mandat karny, o którym mowa w § 1 pkt 3, powinien wskazywać **organ**, gdzie **na rzecz którego** w terminie **714** dni od daty jego wystawienia ukarany może uiszczyć grzywnę, oraz informować o skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie. Staje się **staje się** prawomocny z chwilą uiszczenia

uprawnionemu organowi grzywny we wskazanym miejscu terminie. Termin do uiszczenia grzywny liczy terminie się od dnia:

- 1) wystawienia mandatu - w przypadku, o którym mowa w § 4 pkt 1;
- 2) doręczenia mandatu - w przypadku, o którym mowa w § 4 pkt 2.

Powyższa zmiana przewiduje rozszerzenie możliwości przekazywania mandatu karnego zaocznego, tj. jeżeli nie zastano sprawcy na miejscu zdarzenia, a znane są jego dane osobowe, można podjąć niezbędne kroki, aby mandat sprawcy doręczyć. Wydłużono także termin do uiszczenia grzywny do 14 dni. Uznano bowiem, z uwagi na dopuszczenie zastępczej formy doręczenia mandatu, iż ukarany powinien mieć wystarczający czas, aby dokonać wpłaty grzywny, w sytuacji gdy mandat został mu doręczony pod jego nieobecność. Mandat stanie się prawomocny z chwilą uiszczenia uprawnionemu organowi grzywny we wskazanym miejscu i terminie. (**przedmiotowa zmiana wejdzie w życie dopiero 01.05.2019 r.**)

**Kierownik
Referatu Prawnego
Lucyna Cofór**